

Læse- og skriveteknologi – status og muligheder

Årskursus for læse- og
matematikvejledere, november 2025

Lisbeth Bjerrum Jensen

lisbj@sdu.dk

Akademisk læse- og skrivevejleder, SDU

**Cand.mag. i engelsk og dansk,
læsevejlederuddannelsen**

**Arbejdet med studiestøtte og IT-instruktion i 15 år, de
seneste 9 år på SDU**

**Har haft 54 studerende gennem IT-instruktion siden
sommerferien...**

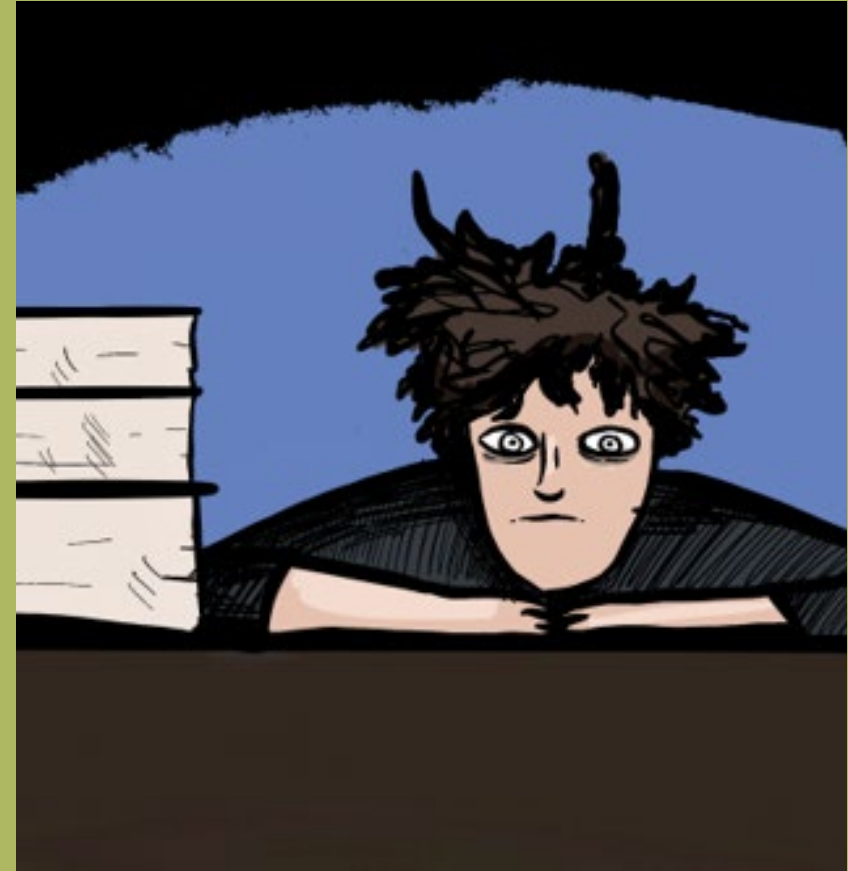

Dagsorden

- Status på SPS-hjælpemidlerne
- Hvad siger de studerende?
- Hvad gør de studerende?
- Fremtiden

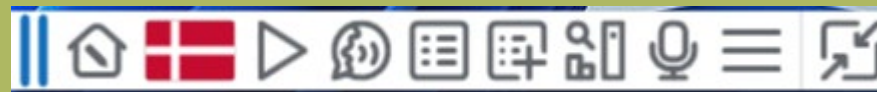
**Bruger de studerende
deres SPS-
hjælpemidler?**

Eller bruger de kun AI?

SPS-hjælpemidler til universitetsstuderende pt.:

- IntoWords (oplæsning, stavestøtte, OCR, dansk ordbog, tale-til-tekst mm.) (+ AppWriter)
- Adgang til Nota, materialer åbnes i læse-appen Thorium Reader (eller i app på tlf)
- Adgang til Ordlab – videobibliotek med instruktionsvideoer til LST + diverse inspiration
- Nogle får desuden Abby Fine Reader

Status på SPS-hjælpemidlerne - hvad siger mine studerende?

16 studerende, som har haft adgang til SPS-hjælpemidler fra ½ til 16 år – alle har været til skriftlig stedprøve på SDU – og alle er i studiestøtteforløb hos mig (ud af 35 forløb)

Brug af hjælpemidler (antal personer og procent)

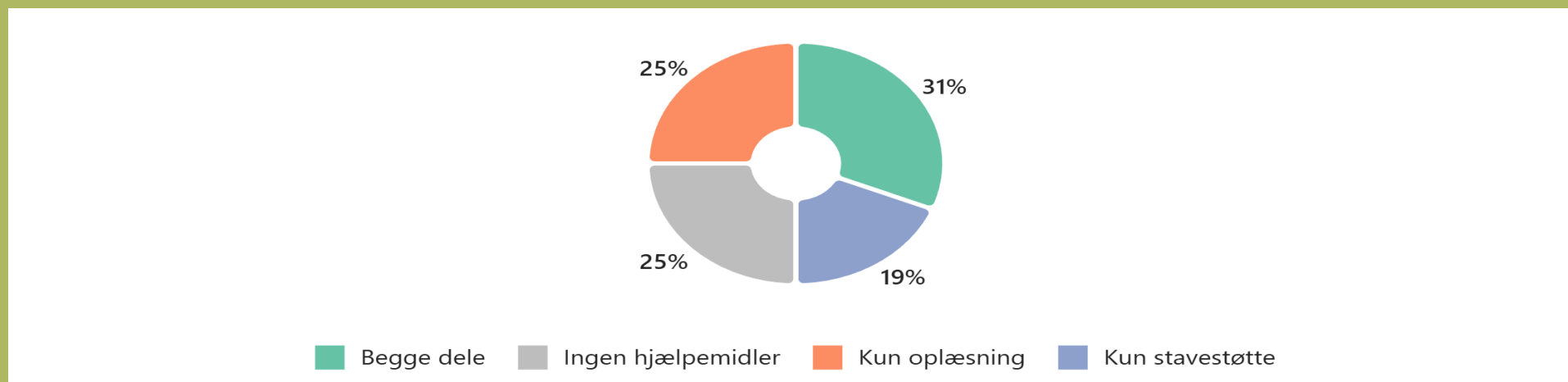
- **Anvender SPS-hjælpemidler i studiehverdagen:** 12 personer (75%)
 - **Oplæsning (hverdag):** 11 personer (68%)
 - **Stavestøtte (hverdag):** 8 personer (50%)
- **Nota:** 14 personer (87,5%)

→Anvender SPS-hjælpemidler til eksamen: 12 personer

→Oplæsning (eksamen): 9 personer

→Stavestøtte (eksamen): 8 personer

Heraf 4, der kun bruger oplæsning, 3 der kun bruger stavestøtte, 5 der bruger begge dele

Genereret – modvilligt – af Copilot

Status på IT-hjælpemidler - IntoWords

- Oplæsning
- Stavestøtte
- Ordbog
- OCR
- Diktering/Tale-til-tekst

Fagordlister

=
Lad
Lars
Langt
Lasse
Landets
Lateralis
Laterale
Lateralt
Lateralflexion
Latissimus
1 2 3

→ Prompt til Copilot/ChatGPT:

Kan du lave en fagordliste med 300 fagord indenfor emnet nervesystemet - universitetsniveau. Alle ord skal starte med lille, du skal ikke skrive forklaringer – tak

Kan du lave en fagordliste ud fra denne tekst – tak

Status på IT- hjælpemidler – Nota/Thorium Reader

Undersøgelse - fortsat

- **Anden oplæsning end SPS-pakken:**
9 personer – Words eller Macs oplæsning, oplæsning på telefon, Edge Browser
- **Alternativ til stavestøtte ift. SPS-pakken:**
11 personer – Word, Google, Grammarly, ChatGPT
- **AI til korrekturlæsning:**
10 personer

Hvad bruger de studerende mere...

<https://pixabay.com/da/illustrations/fjern-arbejde-kontor-personlig-5491798/>

Studerende 1 (biomedicin):

Jeg bruger ChatGPT ved fx at "snakke" med den om artikler; jeg læser artiklen og skriver:

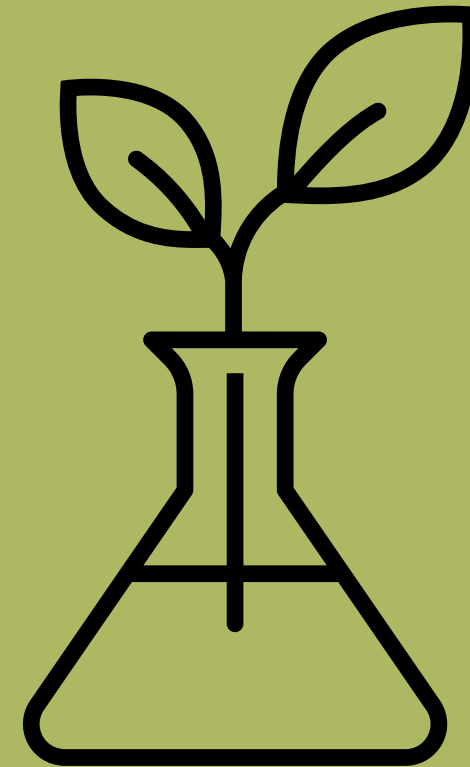
Jeg har forstået det sådan og sådan – er det rigtigt?

Eller Hvordan skal jeg aflæse det her review?

Så kan den give guidelines.

Eller Hvad skal jeg se på i en artikel ud fra den her problemformulering?

Så kan den give formuleringer og forslag til formuleringer

Studerende 2 (historie):

Jeg bruger diktering i ChatGPT ift. stavning. Jeg taler i afsnit.

Min prompt er:

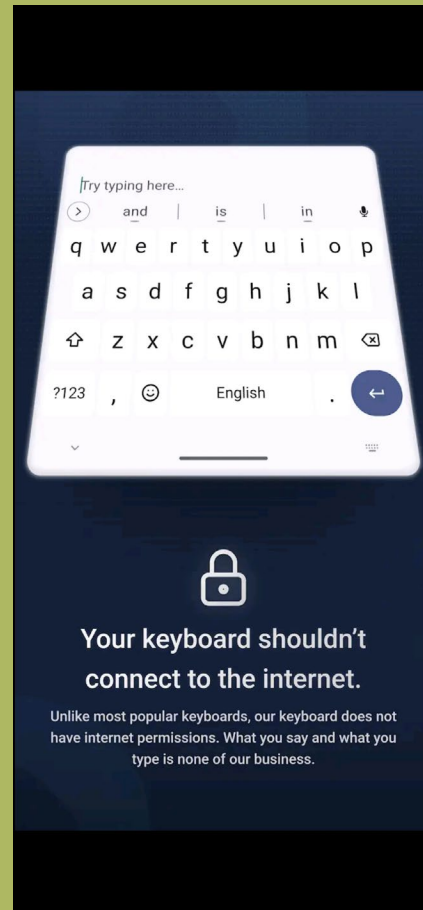
Vil du hjælpe med diktering. Du må gerne rette grammatik, men du skal holde det så tæt på det, jeg siger, som muligt.

Den laver relativt færdig tekst, som jeg så går igennem.

Det er en hurtig måde at få skrevet noget på, og nogle dage hvor jeg ikke kan "få ord ud gennem fingrene", er det lettere at få lavet noget ved at tale det. Det er kun telefonversionen af ChatGPT, der kan det. Og så kopierer jeg teksten over i Docs, som jeg så kan åbne på alle platforme.

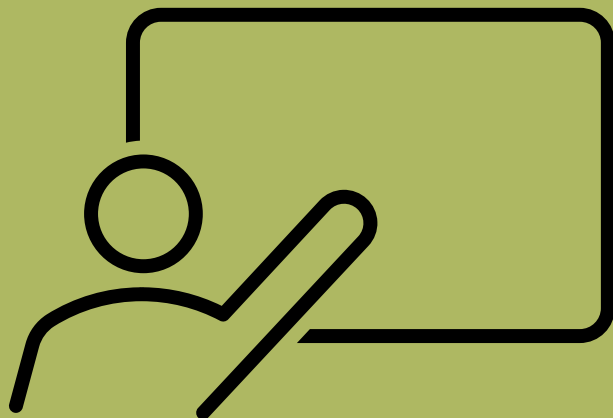
Studerende 3 (Global management):

→ Jeg bruger en open source til diktering på telefonen, den hedder FUTO Voice. Den kører offline og anvender AI, men offline, dvs. sender det ikke nogen steder hen. Det giver et virkelig godt resultat.

Studerende 4 (matematik):

→ Jeg anvender min håndscanner meget, for eksempel når jeg er til skriftlig stedprøve, laver jeg det hele i hånden, scanner ind og afleverer.

→ I studiehverdagen bruger jeg min iPad, jeg bruger et noteprogram og skriver i hånden. Det gør, at jeg ikke kan bruge stavestøtte, men til gengæld kan man søge i det; jeg gør meget ud af at skrive pænt.

→ Jeg downloader PDF'er og slides, så har jeg det hele samlet. Fx en formel på et slide og så skrive beviset ind efterfølgende.

→ det hele samlet; gennemarbejdet, det er kortere og mere komprimeret, det føles mere som *mit* end i bogen

Studerende 5 (jura):

Til eksamen:

Det tager for lang tid til eksamen at bruge hjælpemidlerne. Jeg skriver bare, lader fejlene stå, retter dem bagefter.

I studiehverdagen:

- Jeg bruger ChatGPT meget – skriver alt hvad jeg kan nå, ned undervejs i forelæsningen, skriver bare løs, og så ordner ChatGPT mine noter:
- Prompt: *Du skal ordne mine noter. Alt skal være faktuel, alt skal med, det skal stå ordentligt.*
- Den inddeler i omfattende noter og så korte stikordsnoter til sidst (opsummering), som kan bruges til hurtig repetition.

Fortsat...

Træner eksamenssituationen på engelsk, mundtligt:

For eksempel – prompt:

Du skal tage udgangspunkt i pensum. Det skal forestille en eksamenssituation. Du må ikke stille ledende spørgsmål. Du kan eventuelt starte med at stille generelle spørgsmål og herefter uddybende spørgsmål.

For eksempel i markedsret (på engelsk):

ChatGPT: *Kan du fortælle lidt om god skik?*

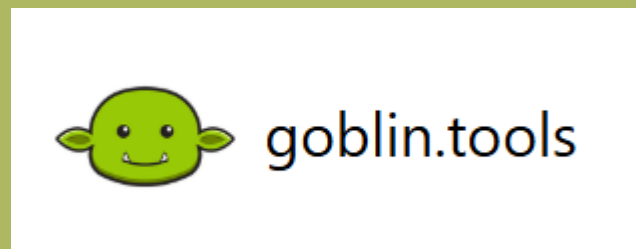
Den studerende fortæller om god skik og nævner boykot...

ChatGPT: *Nu når du nævner boykot, kan du så også forklare...*

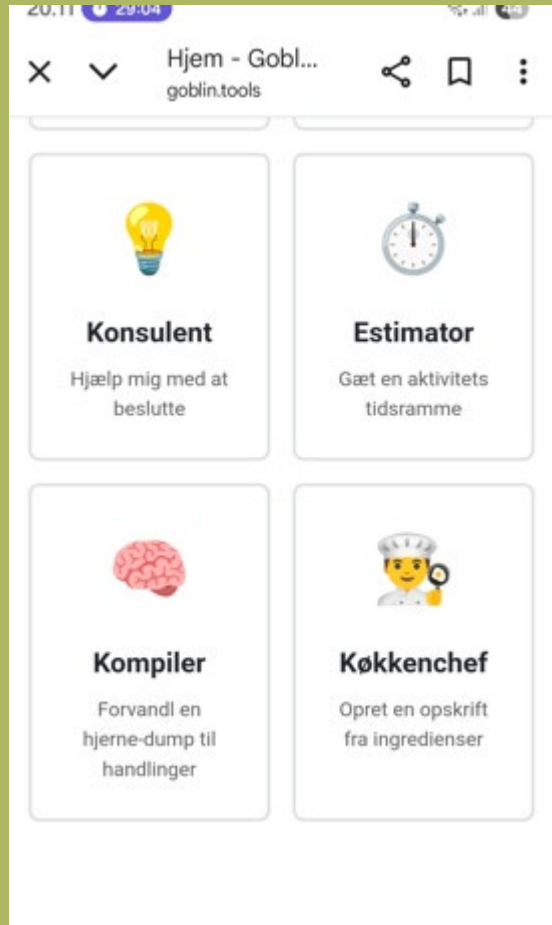
Studerende 6 (biomedicin):

Jeg er begyndt at bruge Goblin Tools...

→ <https://goblin.tools/>

Goblin Tools

jeg skal lave et oplæg til årskurset det skal vare 60 minutter og der skal være billeder i powerpointen og jeg skal huske at sætte en vaske over og i aften kommer lars, jeg skal bage brød og lave mulligatawny-suppe og huske at ændre tid hos tandlægen og sætte nyt batteri i lampen i skuret og har også fået en besked fra digital post hvad vil region hovedstaden mig og jeg skal have dækket bord og trænger til kaffe

16

Dine opgaver er:

- Planlægge og strukturere dit oplæg til årskurset
- Udvalge relevante billeder til powerpointen
- Forberede og skabe visuelt indhold til opgaven
- Tidsregulere oplæggets indhold, så det varer præcist 60 minutter
- Inkludere steder i oplægget, hvor billeder skal anvendes
- Udarbejde en plan for at huske alle nødvendige opgaver og elementer
- Opsætte powerpointen med billeder og tekst på passende steder
- Lav en checkliste for de ting, der skal gøres inden og under oplægget
- Overveje og planlægge, hvordan du informerede om ændringer til tandlægetiden
- Forberede madlavningen af brød og mulligatawny-suppe, inklusiv indkøb og processer
- Planlægge og organisere dækningsbordet til arrangementet
- Søge efter informationer og forstå beskeden fra digital post
- Planlægge de praktiske forberedelser til Lars' ankomst i aften
- Identificere og prioritere de opgaver, der skal udføres i dagens løb

Send resultat til den Magiske Todo

Magic ToDo

At bryde ting ned så du ikke gør det

Hjælp ?

Iltøj nyt element...

☐ Planlægge og strukturere dit oplæg til årskurset

☐ Udvalge relevante billeder til powerpointen

☐ Forberede og skabe visuelt indhold til opgaven

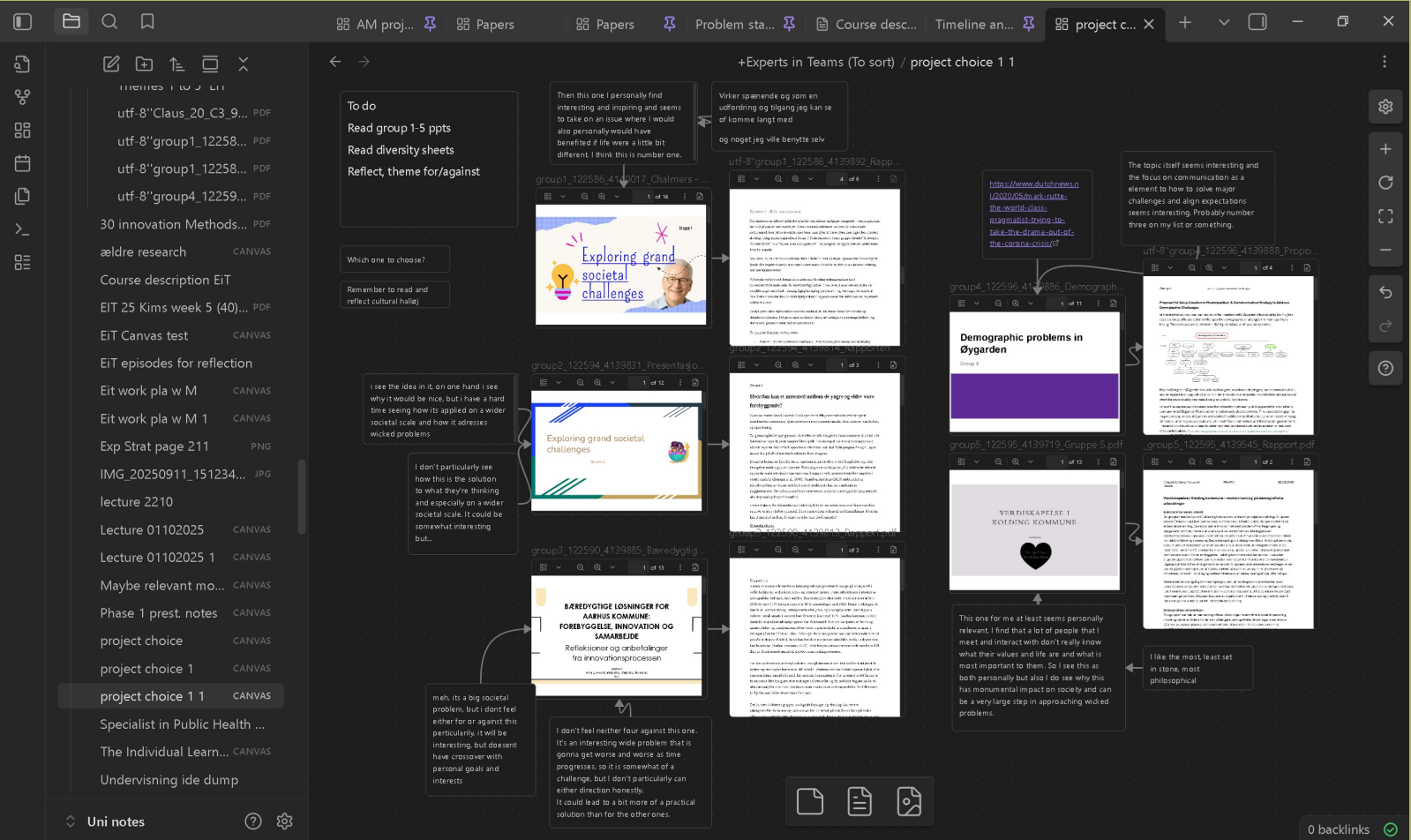
☐ Tidsregulere oplæggets indhold, så det varer præcist 60 minutter

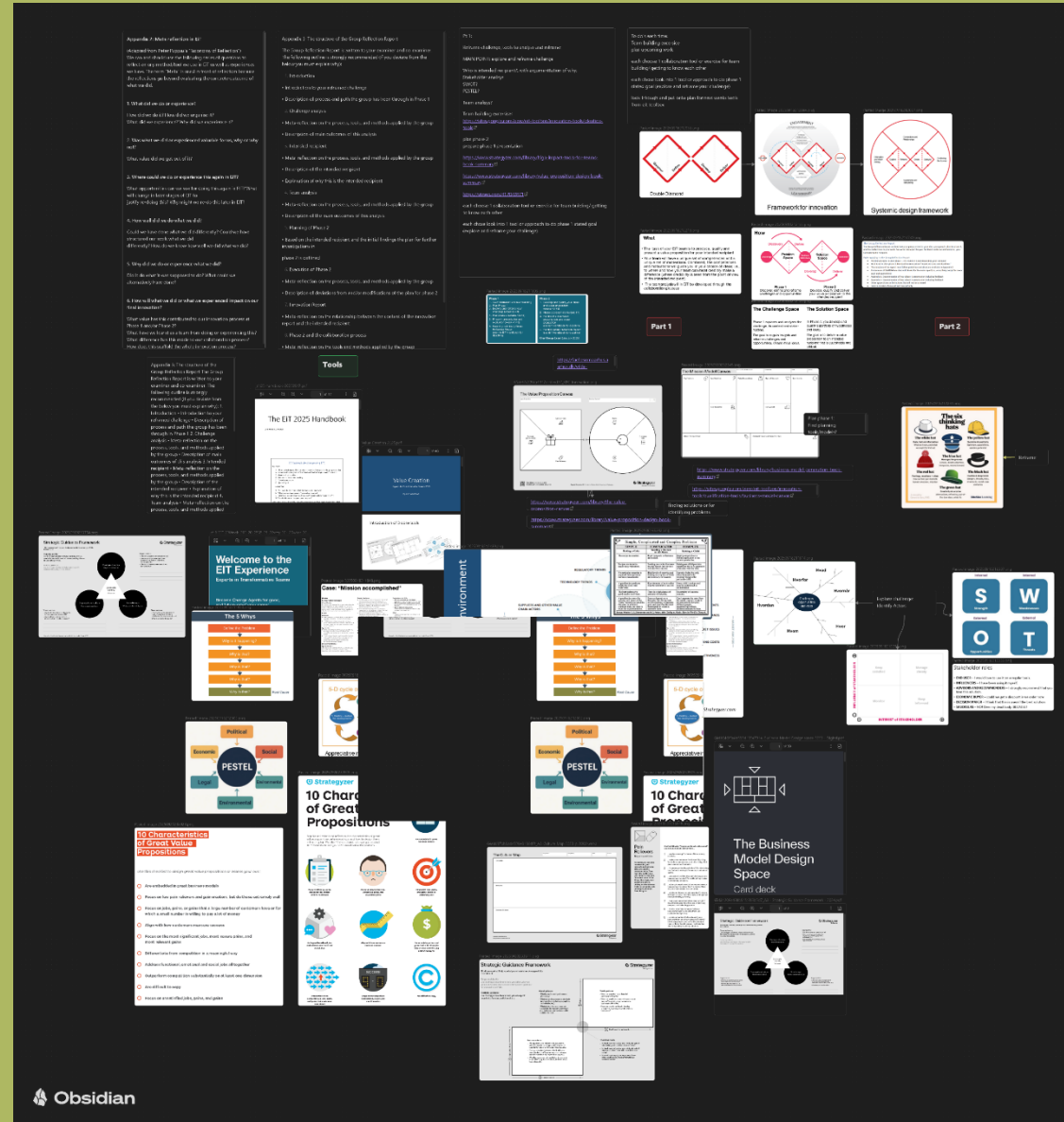
☐ Inkludere steder i oplægget, hvor billeder skal anvendes

Flere studerende fortæller om Obsidian – notehåndtering, ”Productivity tool”

(Global Management studerende)

convolutional neural networks | databaseskyttelsesprincipper | masters thesis event | kernels

SDU / Anvendt Maskinlæring / kernels

kernels

the kernel trick

kernel bliver brugt til at finde **hyperplane** ofte i ikke linear dataset.

kernel taps

linear: $K(x_i, x_{i'}) = \sum_{j=1}^p x_{ij}x_{i'j}$

Python

```
1 svm_linear = svm.SVC(kernel='linear')
```

Polynomial: $K(x_i, x_{i'}) = (1 + \sum_{j=1}^p (x_{ij}x_{i'j})^d)$

Python

```
1 svm_poly = svm.SVC(kernel='poly', degree=2)
```

Radial: $K(x_i, x_{i'}) = \exp(\gamma \sum_{j=1}^p (x_{ij} - x_{i'j})^2)$

Python

```
1 svm_rbf = svm.SVC(kernel='rbf')
```

solution form

the solution form is then:

1 backlink 160 words 818 characters

11°C Skyet Søg

18:38 12-11-2025

Datavidenskabsstuderende

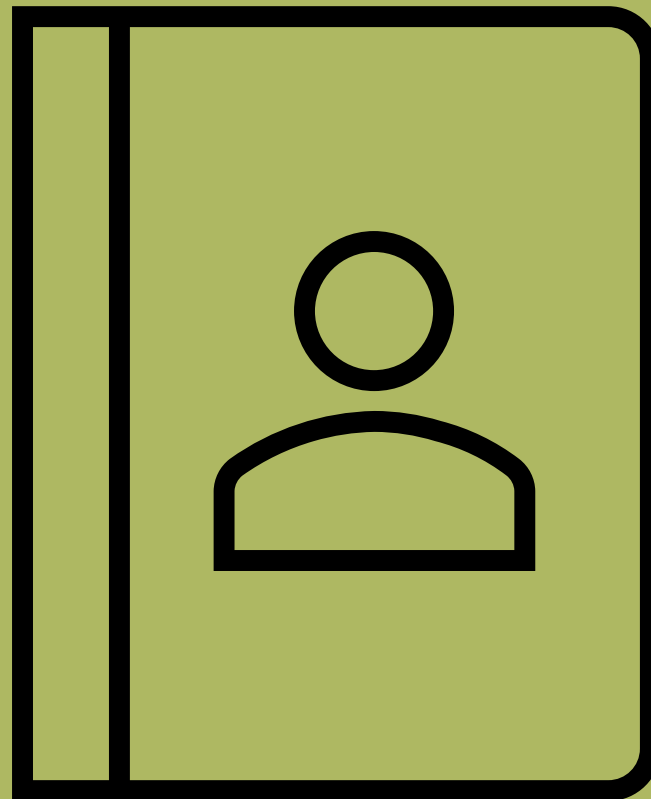

**Så svaret på mit
spørgsmål:**

**Bruger de studerende SPS-
hjælpemidlerne?**

Er: *Ja – det gør de!*

Men de bruger også alle mulige andre typer af læse-/skriveteknologi i studiehverdagen

- **Hvilken betydning har dette for brug af læse-/skriveteknologi til eksamen? Hvad skal man have lov til, når situationen skal afspejle studiehverdagen?**
- **Hvilken betydning har det for IT-instruktion?**
- **Og i studiestøtten?**

De studerende føler...

- Jeg *burde* bruge mine hjælpemidler mere
- Det er snyd at bruge AI
- Jeg er bange for at bruge AI, fordi jeg er bange for at komme til at snyde
- Jeg bruger af princip ikke AI

Man kunne fx arbejde med at prompte

Gode råd til klare prompts:

1. **K**ortfattet og klart
2. **L**ogisk
3. **A**nvendelse
4. **R**esultat
5. **E**valuering

Illustration: Microsoft Copilot

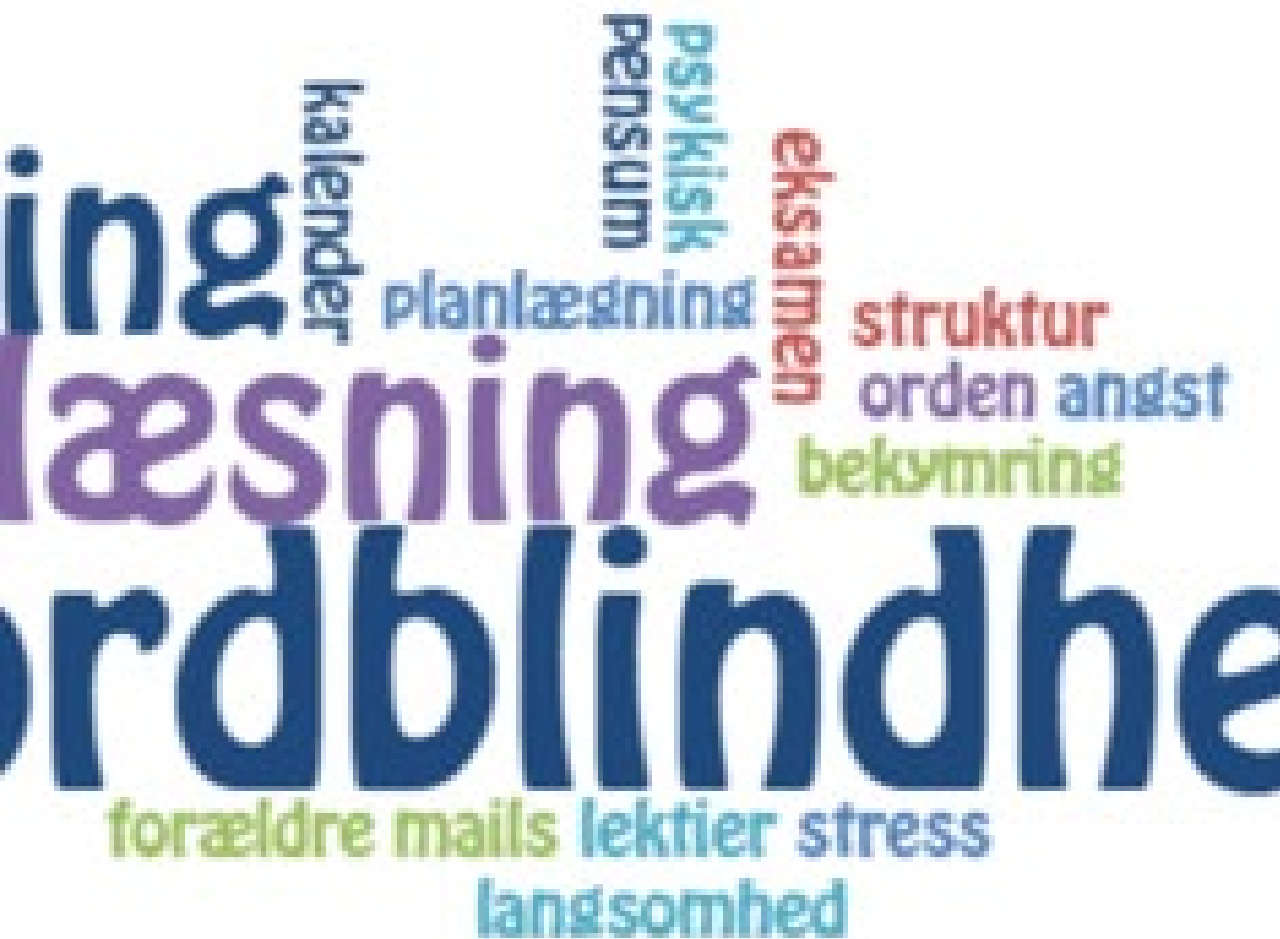
Fra: *The CLEAR path: A framework for enhancing information literacy through prompt engineering*. Leo S. Lo, University of New Mexico, the US.

Oversat af Lisbeth Bjerrum Jensen

Fremtiden

<https://pixabay.com/da/photos/fantasi-computer-statue-3208206/>

Fremtiden er her allerede

→ Den generative kunstige intelligens bliver brugt alle sammenhænge & hele tiden

Opgaveskrivning

→ De studerende kan få hjælp på et helt nyt niveau:

- hjælp til idegenerering,
- til at finde og læse teorien
- Til databehandling
- Transkribering
- Sætningsindledninger
- Formuleringer
- Korrektur

→ Opgavetekster bliver meget glatte, overfladiske, upersonlige, kedelige!

→ Maskinen skriver opgaven – retter opgaven – giver feedback og karakter – maskinen lærer noget (som den eneste)

Ted talks med titler som

Cheating or learning? Walking the AI tightrope in education

Is AI making us dumber?

Should we let students use
ChatGPT?

Embracing AI in the Classroom

AI in Schools: Cheater or Tutor?

AI Will Reshape Education. Are We Building Tools We
Can Trust?

***Students Hate Them. Universities Need Them.
The Only Real Solution to the A.I. Cheating
Crisis. By Clay Shirky (New York Times, 26.
august 2025)***

Hovedpointer i hans essay:

The “the lazy way”

Nødt til at bevæge sig væk fra fx skriftlige
hjemmeopgaver i stedet

- (gen)indføre skriftlige stedprøver (i hånden!),
- mundtlige eksamener,
- tilstedeværelse og
- andre opgaver, hvor de studerende er nødt til at demonstrere kunnen i “real time”

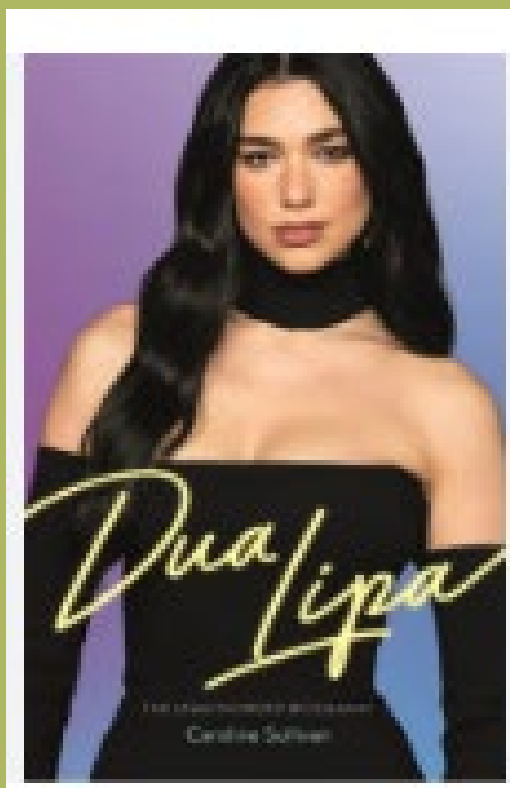

Genereret af Copilot

Om Finland og Dua Lipa

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries/finland_da

<https://www.plusbog.dk/dua-lipa-caroline-sullivan-9781789294842>

Spørgsmål?